

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvuntur objectiones contra duas primas conclusiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

enim gratiam ut cibantem hominem spiritualiter, A
subindeque ut sanctificantem ipsum: Ergo in ipsis
consistit, & pro eis supponit sacramentum Eu-
charistiae. Unde D. Thomas hic art. 8. licet: In
hoc sacramento tria considerare possumus, scilicet id quod
est sacramentum tantum, quod est panis & vinum &c.
Erit Prola quam canit Ecclesia in festo Corporis
Christi ibidem S. Doct. sic ait: *Eractio denum sa-
cramento, ne vacillet, sed memento, tantum esse sub fra-
gmento, quantum toto tegitur.* Sed sola species tran-
guntur, & regunt Christum: Ergo sola species,
Christum continentes & regentes, sunt sacra-
mentum Eucharistiae, & pro ipso supponunt.

18 Confirmatur ex dictis in precedentibus con-
clusionibus: Sacramentum Eucharistiae non sup-
ponit pro corpore & sanguine Christi, ut patet ex
precedenti conclusione. Nec pro verbis conse-
crationis, haec enim traiecit, istud verò sacra-
mentum permanet. Nec pro ipsa consecratione,
seu actione convertiva panis & vini in corpus &
sanguinem Christi; cum illa sit actio per quam
constituitur Eucharistia sacramentum, non verò
ipsam sacramentum, ut in secunda conclusione
declaramus. Nec pro sumptione, nam haec sup-
ponit sacramentum jam consecratum, & solum
est illius applicatio, & conditio ut causet gratiam
in homine, ut in prima conclusione ostensum
est: Supponit ergo pro speciebus consecratis,
quae eo ipso quod tales sunt, ordinem dicunt
continentis ad contentum, ad corpus & sangui-
nem Christi, siquae haec, licet non pertineant in
recto ad hoc sacramentum, pertinent tamen ad
illud in obliquo, quatenus continentur in illo. Ex
quo plura solvuntur Adversariorum argumenta,
quae patet ex dicendis paragrapho sequenti.

§. II.

Solvuntur objectiones contra duas primas conclu-
siones.

Obijcies primò contra primam conclusionem:
19 Baptismus, Confirmatio, & alia novae legis
sacramenta, consistunt in usu: Ergo & Eucharistia:
omnia enim sacramenta novae legis sunt ejusdem
generis.

Respondeo concessio Antecedente, negando
Consequentiā; licet enim omnia sacramenta
novae legis sint ejusdem generis, non tamen ejus-
dem speciei. Rationem discriminis affert Divus
Thomas hic art. 1. ad 3. quia scilicet Eucharistia
continet rem sacram abso- lute, nempe Corpus
Christi, alia verò continent tantum rem sacram,
in ordine ad aliud; nempe virtutem ad sanctifi-
candum eos quibus applicantur. Hinc enim fit
quod Eucharistia perficiatur in sola consecratio-
ne materiae; alia verò in applicatione ad hominem
sanctificandum. Nam ex eo quod contentum in
aliis sacramentis, non est sacram abso- lute, sed in
ordine ad aliud, fit quod debeant alteri applicari,
ut illud sacram continent, quia non continent
illud, nisi ut valeat & per modum transeuntis.

20 Obijcies secundo: Cum sacramenta pendeant
à divina institutione, non existunt, si in illis con-
ficiendis defuit divina institutio: Sed si non man-
ducetur panis Eucharisticus, deest in conficienda
Eucharistia divina institutio; Christus enim in-
stituendo hoc sacramentum, iussit panem accipi
& manducari: Ergo sine manducatione, si ve-
ritas, non est sacramentum Eucharistiae.

Tom. V.

Confirmatur: Omne sacramentum novae le-
gis, debet esse signum effectivum gratiae sancti-
ficantis suscipientes: Sed Eucharistia non causet
gratiam cibantem & nutrientem, nisi in actua-
li usu & sumptione: Ergo talis usus & sumptio,
est pars essentialis, vel saltem integralis ipsius.

Ad objectionem respondeo, quod etsi Chri-
stus instituerit usum Eucharistiae, non tamen
tanquam partem essentialē, vel integram
ipsius; quin potius sicut licet natura instituerit
seu ordinaverit cibum naturalem ad usum; prius
tamen est verè & integrè cibis, quam quis eo
utatur. Ita similiter prius est cibus Eucharisticus,
sive sacramentum Eucharistiae, quam sumatur &
manducetur.

Ad confirmationem dico, de ratione sacra-
menti non consistentis in usu, quale est Eucha-
ristia, non esse quod causet semper in actu se-
cundo gratiam, sed sufficere quod semper sit
aptum eam causandi; & de facto ipsam conse-
crat, positis requisitis; atque adeo posito usu,
sive applicatione, tanquam conditione sine qua
non.

Quaes, an Eucharistia cavaret gratiam, si
poneretur in stomacho hominis miraculose, sine
eo quod in illum per oris manducationem intra-
ret, ut à probatis Authoribus refertur contigisse
cuidam Comiti Gallo, juxta Massiliam: ille
enim dum esset morti proximus, & malā stoma-
chi dispositione prohiberetur à communione, &
receptione Eucharistiae, quam ardentius exopta-
bat; allatam sibi hostiam, & super stomachum
positam, aperto divinitus pectore suscepit, & sta-
tim obiit.

Respondeo negativè: cum enim Eucharistia
sit instituta per modum cibi spiritualis animae,
non confert gratiam sine actuali manducatione.
Unde in illo miraculoso evento, Deus suā virtute,
præter communes regulas, dedit effectum sacra-
menti, sine manducatione sacramentali, ex solo
voto sacramenti, quia virtutem suam sacra-
mentis non alligavit.

Obijcies tertio contra secundam conclusio-
nem: In sacramento Eucharistiae verba consecra-
tionis sunt forma intrinseca, & essentialis.
Ergo & ipsa consecratio, seu conversio panis &
vini in corpus & sanguinem Christi. Conte-
quentia patet ex paritate rationis. Antecedens ve-
ro probatur ex Florentino dicente Sacramenta
novae legis perfici rebus ut materiā, & verbis ut
formā: Ergo sicut in aliis sacramentis, verba
sunt forma intrinseca, & pars essentialis, ita &
in Eucharistiae sacramento. Ratio etiam id luo-
det: Ideo enim in aliis sacramentis verba sunt
forma intrinseca & pars essentialis, quia deter-
minant materiā ad significandum gratiam san-
ctificantem: Atque etiam in sacramento Eucha-
ristiae verba consecrationis determinant mate-
riam, ad significandum gratiam; Ergo sicut in
aliis sacramentis verba sunt forma intrinseca,
& pars essentialis, ita & in Eucharistia. Ma-
jor patet, Minor probatur. Species non sunt
significativae gratiae, nisi ratione consecratio-
nis, quae fit per verba determinata: Ergo spe-
cies determinantur per verba ad significandam
gratiam.

Respondeo negando Antecedens, ad cuius
primam probationem desumptam ex authorita-
te Concilii Florentini, dicendum, propositio-
nem Concilii afferentis sacramenta novae legis
perfici rebus ut materiā, & verbis ut formā, de-
bere

Cc 3

bere

bere per distributionem accommodam applicari diversimodè diversis sacramentis; ita ut de illis quæ consunt in usu, possit dici ipsa intrinsecè componi ex rebus & verbis; de Eucharistia verò quæ non consistit in usu, extrinsecè tantum; propter rationes propositas, quæ oppositum concludunt de Eucharistia ac de aliis sacramentis. Potestque hæc solutio illustrari, ex eo quòd idem Concilium post verba relata, statim loquens de materia sacramenti Eucharistie, dicit esse panem & vinum quantum ad substantiam, formam verò verba consecrationis: At constat illam materiam non esse intrinsecam huic sacramento, quia est tantum materia circa quam versatur consecratio, & quæ per verba consecrationis destruitur: Ergo similiter ex eo quòd dicit verba consecrationis esse formam, non potest colligi quòd sint forma intrinsecæ, sed duntaxat extrinsecæ.

Ad secundam probationem ex ratione petitam, respondeo illud esse discrimen inter sacramentum Eucharistie, & alia nova legis sacramenta, quòd verba in Eucharistia efficiunt ipsū sacramentum, unde habent determinare materiam per modum efficientis, & consequenter extrinsecè, non autem per modum principii constitutivi; quare hoc argumento, solum concluditur, species in Eucharistia non habere rationem sacramenti, nisi quatenus connotant & dicunt respectum ad verba per quæ determinantur ad significandum Corpus Christi, & gratiam cibantem; atque adeò verba solum in obliquo debent dici pertinere ad essentiam hujus sacramenti.

§. IV.

Diluuntur argumenta contra tertiam conclusionem fieri solita.

28 **C**ontra tertiam conclusionem in qua diximus corpus & sanguinem Christi neque esse sacramentum Eucharistie, neque partem intrinsecam illius, obijciunt primò Recentiores plura SS. Patrum testimonia, quibus asserunt Eucharistiam componi seu constare ex speciebus & corpore Christi: dicitur enim in cap. Hoc est, de consecrat. dist. 2. *Sacrificium Ecclesia duobus constare, scilicet visibili elementorum specie, & invisibili Domini Iesu carne.* Et Irenæus lib. 4. cap. 34. ait, *Eucharistiam duobus rebus constare: terrenis, & celestibus.* Item D. Thomas in 4. dist. 8. qu. 1. art. 1. quaestione. 1. ad 2. inquit: *Ex speciebus & corpore Christi fit unum sacramentum.*

29 Verum ad hæc facile respondetur, has omnes locutiones à nobis admitti, sed non deduci ex illis quòd sacramentum hoc, in recto, & prout in genere signi, componatur ex Christo, tanquam parte, aut tanquam ex constituyente hoc sacramentum intrinsecè, sed tantum quòd Christus terminativè, ut res contenta, & significata, subindeque extrinsecè & in obliquo, ad hoc sacramentum pertineat; sicut objectum pertinet ad specificationem actus & potentie, & signatum ad speciem signi, & sicut contentum est terminus quem essentialiter respicit ipsa res continens. Unde D. Thomas paulò ante verba in objectione adducta, ait: *Sicut in aliis sacramentis ex elemento & virtute quasi unum efficitur.* Virtus autem per quam alia sacramenta elevantur, non est sacramentum, nec pars intrinsecæ componens illud, nec ad illud pertinet in recto, sed tan-

tum in obliquo: Ergo & in sacramento Eucharistie corpus Christi non se habet per modum partis intrinsecæ, sed solum ad modum extrinsecæ connotati, seu per modum contenti, & significati.

Dices, D. Thomas loco citato asserit ex speciebus & corpore Christi fieri unum sacramentum: Sed ex speciebus consecratis & corpore Christi non potest fieri unum sacramentum, utrumque sit pars intrinsecæ & essentialis ipsi constitutens: Ergo etiam corpus Christi est pars intrinsecæ constitutens & componens sacramentum Eucharistie, una cum speciebus.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem; ut enim ex speciebus consecratis & corpore Christi, dicatur fieri unum sacramentum, sufficit quòd ipsæ species consecratae commone corpus Christi, ut rem ab ipsis contentam designificant, subindeque quòd ipsæ Christum terminativè & in obliquo ad sacramentum Eucharistie pertineat.

Ex speciebus ergo in recto importatis, & corpore Christi in obliquo, fit unum sacramentum, eo quòd species non possint habere rationem sacramenti tantum, nisi contineant ipsum corpus Christi, quia alias non significarent gratiam cibantem, cum non habeant eam significare, nisi ex determinatione facta per verba, quæ resificuntur, debent species realiter contineri corpus Christi.

Ex his solutæ duæ manent rationes quas supra hic disp. 165. cap. 5. adducit, & dicit esse evidentes. Prima est: Eucharistia est corpus Christi, seu constat corpore Christi, ut dicunt SS. Patres citati: Hoc sacramentum est Eucharistia. Ergo hoc sacramentum est corpus Christi, aut constat corpore Christi.

Secunda est: Spiritus cibis constat corpore Christi: Hoc sacramentum est spiritus cibis animæ: Ergo hoc sacramentum est corpus Christi, vel constat corpore Christi.

Hæ rationes (inquam) solutæ manent ex istis. Ad primam enim respondetur Eucharistiam à SS. Patribus appellari carnem vel corpus Christi, per Metonymiam, tribuendo contenti nomen continentis, qui est frequentissimus modus loquendi. Similiter cum dicunt eam constare corpore Christi, solum intendunt, eam constare corpore Christi, ut re per eam significatam, & in ipsa contentam; non verò ut parte intrinsecæ eam constituyente & componente, ut iam exposuimus. Quod verò hæc interpretatio legitima sit, & menti SS. Patrum consona, ex eo patet, quòd etiam Patres & Ecclesia, passim asserunt, quòd Eucharistia continet corpus Christi, & quòd in hoc sacramento continetur corpus Christi: quæ locutiones (ut supra annotavimus) essent valde improprie, si corpus Christi esset ipsum sacramentum Eucharistie, vel pars intrinsecæ illud componens.

Ad secundam similiter dico, spiritum cibis animæ, constare corpore Christi ut contentum & significatum, non ut significante & continens: ideoque pertinere ad sacramentum Eucharistie, tanquam terminum significationis connotatum ab ipsa, non vero tanquam rationem significatam, vel constitutivam ipsius signi.

Dices, si corpus Christi non pertineat ad sacramentum Eucharistie tanquam pars intrinsecæ essentialis, sed solum tanquam connotatum essentiali in obliquo importatū, non magis perti-